

СОВЕТ
ВВЕДЕНСКО-СЛОБОДСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
ВВЕДЕНСКИЙ БИСТӘСЕ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

Уч. Центральный д. 41, с. Введенская Слобода,
422371

Уч. ул., 17-нче йорт, Введенский бистәсе авылы,
422371

Тел.: (84377) 36-1-48, факс: (84377) 36-1-48.

РЕШЕНИЕ

КАРАР

14.06.2017

с. Введенская Слобода

№32-143

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Введенский Бистәсе авыл жирлеге территориясендә күмү эше һәм муниципаль зиратларны тоту кагыйдәләре турында

«Күмү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, зиратларны, биналарны, күмү билгеләнешендәге корылмаларны урнаштыруга Гигиеник таләпләр (Сан ПиН 2.1.1279-03) нигезендә,

Югары Ослан муниципаль районының
Введенский Бистәсе авыл жирлеге Советы
каrar итте:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Введенский Бистәсе авыл жирлеге территориясендә жирләү эшен оештыру тәртибен 1 нче кушымта нигезендә расларга.
2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Введенский Бистәсе авыл жирлеге территориясендә үлгәннәрнең (һәлак булган) муниципаль зиратларны һәм күмүләрне тоту кагыйдәләрен 2 нче кушымта нигезендә расларга.
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында һәм Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Югары Ослан муниципаль районы Введенский Бистәсе авыл жирлеге Советының табиғый ресурслар һәм жир мәсьәләләре даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы
Введенский Бистәсе авыл жирлеге башлыгы

Д.В.Морозов

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Введенский Бистәсе авыл җирлегенең
14.06.2017 ел № 32-143 карарына
1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Введенский Бистәсе авыл җирлеге территориясендә җирләү эшен оештыру тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Введенский Бистәсе авыл җирлеге территориясендә (алга таба - Тәртип) күмү эшен оештыру тәртибе «Күмү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, РФ Баш дәүләт санитар табибының «СанПиН 2.1.2882-11 "Җирләү билгеләнешендәге зиратларны, биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм тотуга гигиена таләпләрен раслау турында» 28.06.2011 ел, № 84 карары белән һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Введенский Бистәсе авыл җирлеге территориясендә җирләү эшен оештыру нигезләрен билгели (алга таба-җирләү эше).

2. Җирләү эшен оештыру

1. Күмү эшен оештыру Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Введенский Бистәсе авыл җирлегенең Башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Җирләү эшен оештыруга түбәндәгеләр керә:

- 1) җирләү урыннарын булдыру турында карар кабул итү;
- 2) җәмәгать зиратында үлгән кешене күмү өчен участок бирү;
- 3) күмүләр турында белешмәләрнең сакланышын тәэмин итү;
- 4) җәмәгать зиратларының эшчәнлек тәртибен билгеләү;
- 5) күмү урыннарын тоту кагыйдәләрен билгеләү;
- 6) җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясен билгеләү, күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр билгеләү;
- 7) гаилә (туганлык) каберлеген булдыру турында карар кабул итү.

3. Күмү урыннары

1. Мәет җирләү урыннарын булдыру турындагы карар Башкарма комитет тарафыннан кабул ителә.

2. Төзелә торган, шулай ук күмүнең гамәлдәге урыннары жиңмерелергә тиеш түгел һәм даими су басулар, жиң тетрәүләрдән һәм башка стихияле бәла-казалар куркынычы янаган очракта гына башкарма комитет карары буенча күчерелергә мөмкин.

4. Жәмәгать зиратында үлгән кешене күмү өчен участок бирү

1. Жәмәгать зиратында үлгән кешене күмү өчен участок (алга таба - жиңрләү өчен участок) бирү, әлеге Тәртипкә 1 нче кушымта нигезендә, вафат булган кешене күмү бурычын үз өстенә алган зат тарафыннан бирелгән жиң кишәрлеге бирү турындагы гариза нигезендә башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Мәет жиңрләү өчен кишәрлек бирү турындагы гаризага документларның күчөрмәләре кушып бирелә (дөрөслөкләр кушымтасы белән):

- 1) үлгән кешене күмүне үз өстенә алган затның паспорты;
- 2) үлем турында таныклык яисә үлем турында бәяләмә (белешмә).

3. Гамәлдәге күмү чикләрендә буш урында күмү шушы участка урнашкан каберләр теркәлгән гражданның (оешмаларның) язма гаризасы буенча рөхсәт ителә.

4. Жиңрләү өчен участок бирү турында (булган күмү чикләрендә буш урынга күмү турында) рөхсәт рәвешә әлеге Тәртипнең 2 нче кушымтасы нигезендә билгеләнә.

5. Жиңрләүләр турында белешмәләрнең сакланышы

1. һәрбер күмү әлеге Тәртипкә 3 нче кушымта нигезендә күмүләрне теркәү кенәгәсендә теркәлә.

2. Теркәү язмасы нигезендә үлгән кешене күмү бурычын үз өстенә алган затка әлеге Тәртипкә 4 нче кушымта нигезендә күмү турында таныклык тапшырыла.

6. Жәмәгать зиратларының эшчәнлек тәртибе

1. Ижтимагый зиратлар ирекле йөрү өчен ачык. Зират территориясендә килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

2. Үлгәннәрне күмү көн саен 9-00 сәгатътән 16-00 сәгатъкә кадәр башкарыла.

3. Үлгәннәрне күмү гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Үлгән кешене күмү өчен бушлай бирелә торган жиң кишәрлегенең күләме түбәндөгечә билгеләнә:

- ялгыз күмүләр өчен - 2,5 м x 1,0 м (2,5 кв. м) зурлыгында;
- туганлык жиңрләүләре өчен - 2,5 м x 2,0 м (5,0 кв. м) зурлыгында;
- мактаулы күмүләр өчен - 2,0 м x 3,0 м (6,0 кв. м) зурлыгында;
- Бөек Ватан сугышында катнашучылар булган үлгән кешеләрне күмү өчен яисә Бөек Ватан сугышында катнашучыларны ирләрен күмү өчен 2,5 м x 3,0 м (7,5 кв. м) зурлыктагы жиң участогы бирү өчен мөрәжәгать иткәндә.

5. Туганының (туганнарның) бер үк каберенә кабат күмү зират чоры

тәмамланганнан соң (вафат булганның гәүдәсен таркату һәм минерализацияләү вакыты) башкарма комитет тарафыннан узган күмү вакытыннан соң, грунт составын, гидрогеологик һәм климат шартларын исәпкә алып рәхсәт ителә.

6. Кабер әзерләү үлгән кешене күмүне үз өстенә алган зат тарафыннан башкарыла.

7. Каберләрне әзерләү эшләрен башкарганда, жирне бүлеп бирү кабернең уң яисә сул ягына гамәлгә ашырыла. Жирне инде булган каберлекләр ягына салу тыела.

8. Кабер калкулыгында күмгәндә, аның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме, үлем датасы, теркәү номеры күрсәтелә.

9. Жир басылганнан соң кабер өстенә корылмалар урнаштырырга рәхсәт ителә. Кабер корылмаларындагы язмалар чыннан да бу урында күмелгән үлүчеләр турындагы мәгълүматларга туры килергә тиеш. Кабер өстендәге корылмаларны урнаштыру бары тик күмү участогы чикләрендә генә рәхсәт ителә. Билгеләнә торган корылмаларның кишәрлек чикләреннән чыгучы яисә алар өстеннән салынучы өлешләре булмашка тиеш.

10. Жәмәгать зиратлары территориясендә рәхсәт ителә:

- 1) әлеге Тәртип таләпләре нигезендә кабер ташлары куярга;
- 2) чәчәкләр утырту һәм газоннар чәчү өчен участка эшләр.

11. Ижтимагый зиратлар территориясендә түбәндәгеләр тыела:

- 1) жәмәгать зиратында урнашкан кабер өслекләренә, жиһазларга, биналарга, корылмаларга зыян китерү, жимерү;
- 2) яшел утыртмаларны бозарга, чәчәкләрне йолкып алырга, этләренә һәм башка йорт хайваннарын йөртергә, кошларны, терлек көтүләрен тотарга;
- 3) учак ягарга, ком, балчык һәм грунт алырга;
- 4) чүп-чар, төзелеш материаллары, сүтелгән кабер өстенә куелган корылмаларны алмаштырганда яки жирләү участогын төзекләндергәндә, коелган яфракларны һәм ботакларны аерылмаган урыннарда жыярга;
- 5) чаңгы, чана, велосипед, мопед, мотороллер, мотоциклда йөрергә; 6) автомобиль транспортында зират территориясенә керергә.

12. Ижтимагый зиратларда булганда гражданның Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Введенский Бистәсе авыл жирлегенең территориясен төзекләндерү өлкәсендә авыл жирлегенең муниципаль хокукый актлары таләпләрен үтәргә тиеш.

7. Күмү урыннарын тоту кагыйдәләре

1. Жирләү урыннарында эшчәнлек санитария һәм экология таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирләү эшләрен башкаручы гражданның (оешмалар) корылмаларны һәм яшел утыртмаларны (кабер өеме, һәйкәл, цоколь, чәчәкле, күмүләр турында кирәкле белешмәләр) тиешле хәлдә тотарга тиеш.

3. Жирләү турында белешмәләр булмаганда, шулай ук күмүләргә тиешенчә карап

тормаганда алар законда билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип таныла.

8. Үлгән кешене күмү турында ихтыяр белдерүне башкару гарантияләре

1. Авыл жирлеге территориясендә аның вафатыннан соң һәр кешегә аның ихтыярын исәпкә алып жирләү һәм әлеге Нигезләмәгә ярашлы рәвештә муниципаль жәмәгать зиратларының берсендә мәетне (мәетләрне) яки көлне жирләү өчен бушлай жир участогы бирү гарантияләненә.

2. Үлгән кешенең тәнен (жәсәден) яки көлен ул билгеләгән жирләү урынында, элек үлгәннәр янында күмү турында ихтыяр белдерүен үтәү, әлеге жирләү урынында элек үлгән якин туганы яки элек үлгән ире кабере булганда гарантияләненә. Башка очракларда үлгән кешенең аның гәүдәсен (мәетен) яки көлен жирләү турында ихтыярын үтәү мөмкинлеге жирләү эше буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан үлем урынын, жирләү урынында буш жир участогы булуын, шулай ук үлгән кешенең жәмгыять һәм дөүләт алдындагы хезмәтләрен исәпкә алып билгеләнә.

3. Үлгәннән соң аның гәүдәсенә (калдыкларына) лаеклы мөнәсәбәт турында затның ихтыяр белдерүе (алга таба - үлгән кешенең ихтыяр белдерүе - шаһитлар барында яисә язма рәвештә белдерелгән теләк):

- 1) патологоанатомик яруга дучар ителергә ризалык бирү яисә риза булмау турында;
- 2) органнарны һәм (яисә) тукымаларны аның тәнненән (калдыкларыннан) алуға ризалык яисә килешмәү турында;
- 3) теге яисә бу урында, теге яисә бу горейф-гадәтләр яисә традицияләр буенча, элек вафат булган теге яисә бу урында жирләнергә;
- 4) кремациягә дучар ителергә;
- 5) теге яисә бу затка үзенең ихтыяр белдерүен үтәү турында

4. Үлгән кешенең тәнен (жәсәден) яки көлен ул билгеләгән жирләү урынында, элек үлгәннәр янында күмү турында ихтыяр белдерүен үтәү, әлеге жирләү урынында элек үлгән якин туганы яки элек үлгән ире кабере булганда гарантияләненә. Башка очракларда үлгән кешенең аның гәүдәсен (мәетен) яки көлен жирләү турында ихтыярын үтәү мөмкинлеге жирләү эше буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан үлем урынын, жирләү урынында буш жир участогы булуын, шулай ук үлгән кешенең жәмгыять һәм дөүләт алдындагы хезмәтләрен исәпкә алып билгеләнә.

5 . Башка торак пунктта яисә чит дөүләт территориясендә вафат булган очракта, вафат булучының мәетен (калдыкларын) күмү турында үлгән кешенең ихтыяр белдерүен яки мәетен күмү турында әлеге урында аның мәетне күмү бурычын үз өстенә алган затка ярдәм итү һәм күмү белән бәйлә чыгымнарны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән үлем турында белешмә (таныклык) алу, үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) йөртүгә рәхсәт, шулай ук дөүләт чикләрен үтәп чыгу документларын да кертәп, йөрү документларын күчәргә рәхсәт бирү өлешендә гарантияләненә.

9. Гаилә (туганлык) күмү

Авил җирлеге территориясендә Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гаилә (туганлык) күмүләре төзү өчен җәмәгать зиратларында җир кишәрлекләре бирелергә мөмкин.

Гаилә (туганлык) күмү җирлек хакимиятенең хокукый акты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Введенский Бистәсе авыл җирлеге
территориясендә җирләү эшен оештыру
тәртибенә
1 кушымта

Введенский Бистәсе авыл
башлыгына

(Үлгән кешене күмүне тормышка ашыруны
үз өстенә алган затның тулысынча Ф.И.А.)

адресы: _____

паспорт мәгълүматлары (дата, номер
ышаныч кәгазе, кем тарафыннан
бирелгән)

тел. _____

Үлгән кешене күмү өчен участок бирү турында гариза

Үлгән кешене җирләү өчен /җирләү өчен булган каберлек чикләрендә буш
урынга күмү өчен участок бирүне сорыйм (кирәкмәгәнне сызып ташларга), аннары
күмү турында белешмә бирүне сорыйм

(вафат булучының Ф.И.А.)

Кушымта: _____

Имза

Введенский Бистәсе авыл җирлеге
территориясендә җирләү эшен
оештыру тәртибенә
2 кушымта

Җирләү өчен участок бирү турында рөхсәт
(күмү чикләрендә буш булган урынга күмү өчен)

№ _____ 20__

Введенск Бистәсе авыл җирлеге башкарма комитеты үлгән кешене җирләү өчен
/булган каберлек чикләрендә буш урынга күмү өчен участок бирүне рөхсәт итә
(кирәкмәгәннен сызарга)

(вафат булучының Ф.И.А.)

(үлем датасы)

үлем турында таныклык
секциядә (участокта) №

(ижтимагый зиратның исеме)
Әлеге рөхсәт бирелде

(вафат булганны күмүне үз өстенә алган зат тулысынча Ф.И.О)

паспорт мәгълүматлары (дата, ышанычнамә номеры, кем тарафыннан бирелгән)
Үлгән кешене күмү өчен участокны бирү турында гариза нигезендә

(әлеге рөхсәтне биргән белгеч вазыйфасы, имза, Ф.И.О.)

Мөһер урыны

Введенский Бистәсе авыл җирлеге
территориясендә җирләү эшен оештыру
тәртибенә
3 кушылта

Җирләүләргә теркәү китабы

№ теркәү п/п

Үлгән кешенең Ф.И.А.

Үлем датасы

Үлем турында таныклык (№, серия, бирү датасы, кем тарафыннан бирелгән)

Мәет җирләү өчен участок бирү турында рөхсәт (булган күмү чикләрендә буш урынга күмү өчен) (№, бирү датасы)

Үлгән кешене күмүгә үз өстенә алган зат Ф.И.О.

Күмү турындагы белешмә (№, дата, кемгә бирелгән)

Җәмәгать зираты, секция (участок) исеме

Искәрмә

Введенский Бистәсе авыл җирлеге
территориясендә күмү эшен оештыру
тәртибенә

4 кушымта

Күмү турында белешмә

Җирләү турындагы белешмә бирелде

_____ (үлгән кешене күмүне үз өстенә алган зат Ф.И.О)
күмүне теркәү турында

_____ (фамилиясе, исеме, атасының исеме тулысынча)

_____ (үлем датасы)

_____ (№, сериясе, үлем турында таныклык бирү датасы, кем тарафыннан бирелгән)

_____ (күмүне теркәү датасы)

жәмәгать зиратында _____

_____ (зиратның исеме)

№ секция (участок) _____

_____ (әлеге таныклыкны биргән белгеч вазыйфасы, имзасы, Ф.И.О.)

Мөһер урыны

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Введенский Бистәсе авыл җирлегенең
14.06.2017 ел № 32-143 карарына
2 нче кушымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Введенский Бистәсе авыл җирлеге территориясендә муниципаль зиратларны тоту һәм үлгәннәрне (һәлак булган) җирләү кагыйдәләре

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Введенский Бистәсе авыл җирлеге территориясендә үлгән (һәлак булган) муниципаль зиратларны карап тоту һәм күмү кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) «Күмү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон, «Җирләү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон, «зиратларны, биналарны һәм күмү корылмаларын урнаштыруга һәм карап тотуга Гигиеник таләпләр» СанПиН 2.1.2882-11 нигезендә эшләнгән һәм муниципаль иҗтимагый зиратларны, кабер өске корылмаларны урнаштыру, сүтү, ремонтлау һәм алмаштыру тәртибен, күмү һәм күмү урыннарын карап тоту өчен җир участкаларын бирү тәртибен билгели.

1.2. Авыл җирлегендә «Күмү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Введенский Бистәсе авыл җирлегенең муниципаль милек объектлары булып тора. Введенский Бистәсе авыл җирлегенең муниципаль зиратлары исемлеге әлеге Кагыйдәләргә 1 нче кушымта белән билгеләнә.

1.3. Муниципаль зиратларны карап тоту һәм төзекләндерү, шулай ук мәдәни мирас объектлары булган хәрби (тугандаш) күмүләрне (каберләрне) һәм күмүләрне карап тоту эшләрен башкару муниципаль заказны башкаручы оешмалар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә башкарыла. Күрсәтелгән эшләрне финанслау авыл җирлеге бюджеты, юридик һәм физик затларның хәйрия кертемнәре исәбеннән башкарыла.

1.4. Зиратлар көн саен килүчеләр өчен ачык:

- 1 майдан 30 сентябрьгә кадәр - 08.00 сәгатьтән 20.00 сәгәتكә кадәр;
- 1 октябрьдән 30 апрельгә кадәр - 08.00 сәгатьтән 18.00 сәгәتكә кадәр.

1.5. Зиратка үзек керү урынында зиратның төп зоналары, биналар, корылмалар, күмү квадратлары һәм аларның нумерациясе күрсәтелгән зират планы белән стенд, шулай ук авыл җирлегенең норматив хокукый актларыннан күмү эше, зиратларны карап тоту һәм кирәкле башка мәгълүматны урнаштыру стенды урнаштырылган.

1.6. Зират территориясендә түбәндәгеләр булырга тиеш:

- зиратның исеме һәм аның эш режимы язылган элмә такталар;
- юл йөрү һәм жәяүлеләр өчен юллар;
- зират территориясе коймалары;
- күмгәндә кулланыла торган предметларны саклау өчен урыннар;

- махсус жиһазландырылган мейданчыктарда урнаштырылган чүп-чар жыю контейнерлары.

1.7. Зиратларда оешмалар һәм гражданнар эшчәнлеге экология, санитария таләпләре һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.8. Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр һәм билгеләмәләр:

автокатафалк - зиратта үлгән кешенең, туганнарының һәм яқыннарының мәете белән табутны күчереп йөртү өчен билгеләнгән транспорт чарасы, матәм йолалары бинасына яки крематориягә яки күмүдә катнашучыларны күрсәтелгән адрес буенча кайтару.

Автокатафалк табутны -бушатуны жиңеләйтер өчен, хәрәкәт вакытында аны фиксацияләү һәм жириләүдә катнашучылар өчен урыннар белән жиһазландырыла;

хужасыз күмү - күмгәннән соң 15 елдан артык каралмаган һәм жириләү өчен җаваплы кеше яки аны караудан баш тарткан жириләү өчен җаваплы кеше турында архив мәгълүматлары булмаган жириләү;

жириләү - мәет (калдыктар) яисә үлгән кешенең мәете күмелгән зираттагы жириләүгә;

күмү зонасы - зиратның функциональ-территориаль зонасы, анда үлгәннәрне (һәлак булганнарны) каберләрдә яисә көл савытларында күмәләр;

зират квадратлары - зиратта күмү зонасы юл чөлтәре белән бүленә торган участкалар;

зират - жириләү урыны чикләрендә урнашкан шәһәр төзелеше комплексы, анда үлгәннәрне яки кремациядән соң көлне жириләү өчен жириләү участкалары;

зират чоры - үлгән кешенең гәүдәсе таркалу һәм минеральләшү вакыты, аның төмамлануы белән тугандаш кабергә икенче тапкыр күмү рөхсәт ителә;

жириләүләргә теркәү (исәпкә алу) китабы - муниципаль зиратларда жириләүләргә теркәлә торган билгеләнгән үрнәктәге китап;

кабер өстендәге корылмаларны теркәү (исәпкә алу) китабы - жириләүләрдә урнаштырылган кабер өсте корылмалары теркәлә торган билгеләнгән үрнәктәге китап;

жириләү бурычын үз өстенә алган зат - үлгән кешенең ихтыяр белдерүендә күрсәтелгән зат йә ире, яқын туганнары, башка туганнары, йә вафат булушының законлы вәкиле, ә алар булмаганда - жириләү эшен башкару бурычын үз өстенә алган башка затлар, яки җеназа эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт;

жириләү урыннары - үлгән кешеләрнең мәетләрен (мәетләрен) күмү өчен зиратлары, шулай ук үлгән кешеләрне күмү өчен билгеләнгән башка биналар һәм корылмалар булган этик, санитария һәм экология таләпләре нигезендә махсус билгеләнгән жириләүлекләре;

кабер - җисеме (калдыктары) булган табутны яки көлле урнаны күмү өчен жириләүгә тирән урын;

кабер янындагы теркәү билгесе - үлгән кешенең фамилиясе, исеме, атасының исеме, жириләү датасы, аның туу һәм үлү датасы яисә күмүләргә теркәү кенәгәсе нигезендә теркәү (исәпкә алу) номеры күрсәтелгән табличка;

кабер өсте корылмасы - күмүгә (кабергә) урнаштырыла торган корылма (һәйкәл, тәре, койма, чөчәк түтәле һ.б.);

жириләү өчен жириләү бүлеп бирү нормасы - үлгән кешене (һәлак булушының) күмгәндә бирелә торган жириләүгә бирелгән күләме;

ялгыз күмү - үлгән, хатыны, якин туганнары, башка туганнары яки законлы вәкиле булмаган үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) күмү башкарылган зираттагы жир кишәрлеге;

калдыклар - үлгән (вафат булучының) мәете;

күмү өчен җаваплы - күмүне рәсмиләштерүне тәэмин итү бурычын үз өстенә алган зат, аны тиешенчә карап тотуны, тәзекләндерү һәм даими рәвештә үз көчләре һәм чаралары белән тәрбияләүне тәэмин итү бурычын үз өстенә алган зат, аның исеменә күмү турында таныклык бирелгән булса;

күмү - санитария һәм башка таләпләргә каршы килми торган горейф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә кешенең тәнән (калдыкларын) күмү буенча йола гамәле. Жирләү үлгән кешенең гәүдәсен (мәетен) жиргә (кабергә, зиратка күмү), утка (кремация һәм аннан соң көл урнасын күмү) тапшыру юлы белән башкарылырга мөмкин;

жирләү - каберне тугандаш жирләү жир участогының буш урынында яки күмү башкарылган кабергә күмү;

жирләүне теркәү - һәлак булучыны күмү турындагы таныклык нигезендә жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт - муниципаль учреждение тарафыннан гамәлгә ашырыла торган теркәлү (исәпкә алу) кенәгәсендә күмү турында язма;

туганлык жирләү - зираттагы жир участогы, анда үлгән кешенең гәүдәсен (мәетен) жирләү гамәлгә ашырыла, соңрак бу жир участогында үлгән кешенең ире яки якин туганы жирләнгәнән исәпкә алып;

туганлык кабере - үлгәннең туганының үле гәүдәсе күмелгән кабер; гаилә (ыруглык) жирләнүе - зиратта ике кабергә исәпләнгән, туганлык белән бәйләү үлгән кешене күмү өчен арттырылган жир кишәрлеге;

жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт - үзенә керем китерә торган эшчәнлек алып бармаган муниципаль учреждение һәм (яисә) жирләү үзидарә органнары тарафыннан тәзелгән муниципаль унитар предприятие, шулай ук авыл жирлеге территориясендә ритуаль хезмәтләр күрсәтүче шәхси эшмәкәрләр, юридик затлар;

күмү турында таныклык - жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан, күмүне теркәү (исәпкә алу) кенәгәсендәгә һәм вафат булучыны конкрет зиратта күмү фактын раслый торган язмалар нигезендә күмү өчен җаваплы затка бирелә торган билгеләнгән рәвештәгә документ;

көл салынган урна - көл салынган пакет урнаштырылган савыт;

мактаулы күмүләр участогы - үлгәннәрнең (һәлак булганнарның) хәтерен күмү һәм мәңгеләштерү өчен билгеләнгән, аларның жирлек алдындагы казанышларын һәм башка казанышларын исәпкә алып, күмү зонасының бер өлеше;

эксгумация - үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) казып алу яки кабердән (күмү урыныннан) суд-медицина максатлары һәм криминалистик экспертиза өчен яки күчереп күмүгә бәйләү рәвештә кабердән (күмү урыныннан) чыгару.

Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган һәм әлеге пунктта күрсәтелмәгән терминнарның, төшенчәләрнең һәм билгеләмәләрнең әһәмияте тиешле мөнәсәбәтләрне җайга сала торган Россия Федерациясенең гамәлдәгә законнары нигезендә, шулай ук санитария, техник һәм башка мәҗбүри регламентлар, нормалар, кагыйдәләр һәм таләпләр нигезендә билгеләнә.

2. Үлгәннәрне (һәлак булганнарны) күмү тәртибе

2.1. Үлгән (һәлак булчуларны) күмү, ЗАГС органнары биргән үлем турында таныклык күрсәтеп, санитария нормаларына һәм кагыйдәләренә каршы килми торган горөф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә башкарыла.

2.2. Муниципаль зиратларда үлгән кешеләрне күмү көн саен 09.00 сәгатътән 16.00 сәгатъкә кадәр башкарыла.

2.3. Үлгәннәрне (һәлак булганнарны) күмү өчен жир кишәрлекләре жирләү өчен жир бүлеп бирү нормалары буенча бирелә.

2.4. Үлгән (вафат булган) мәетне жирләү өчен жир кишәрлеген авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан жирләү йөкләмәсен үз өстенә алган затның вафат булуы турында ЗАГС органнары биргән таныклык һәм аны күмү бурычын үз өстенә алган затның шәхесен таныклаучы документ (паспорт) нигезендә жирләү турында белешмә, күмү эшен оештыру Тәртибенә 2 нче кушымтада бирелгән рәвеш буенча белешмә биреп, күмүне теркәү (исәпкә алу) китабына тиешле теркәү язмасын кертү һәм әлеге күмү өчен җаваплы затны билгеләп кую белән түләүсез гамәлгә ашырыла.

2.5. Жирләрне күмү өчен жир кишәрлеген юкка чыгару авыл жирлегенә башкарма комитеты тарафыннан ЗАГС органнары биргән үлгән (вафат булган) кешенә үлүе турындагы чын таныклык, үз өстенә күмү бурычын алган затның шәхесен таныкый торган кремация һәм документ (паспорт) турында белешмә, күмү эшен оештыру Тәртибенә 2 нче кушымта нигезендә күмү турында белешмә биреп, жирләү эшен оештыру тәртибенә теркәлү (исәпкә алу) китабына тиешле теркәү язмасын кертү һәм әлеге күмү өчен җаваплы зат билгеләп кую белән түләүсез гамәлгә ашырыла.

2.6. Жирләү өчен җаваплы затка авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелгән белешмәләр жирләү турындагы белешмәдә теркәлү (исәпкә алу) кенәгәләренә туры килә торган һәм вафат булуыны (вафат булуыны) зиратта жирләү фактын раслый торган мәгълүматлар булырга тиеш.

2.7. Жирләүне башка затка теркәп кую, күмү турында таныклык бирү әлеге күмү өчен җаваплы затның язма ризалыгы белән гамәлгә ашырыла.

2.8. Жирләү өчен җаваплы зат күмү өчен бирелгән жир кишәрлегеннән вакытсыз файдалану хокукын ала, үлгән (һәлак булган) кешеләрне жир кишәрлегендә алга таба күмү турында һәм кабер өстендәге корылмаларны урнаштыру турында карар кабул итә, күмүне (каберне) тиешенчә карап тотуны һәм аны даими рәвештә үз көчләре һәм чаралары белән тәрбияләүне тәэмин итә.

2.9. Жирләү өчен җаваплы зат күмү эшләрен башкару өчен үз акчалары исәбеннән килешү төзәргә мөмкин.

2.10. Үлгәннәрне (һәлак булганнарны) жирләү өчен жир кишәрлекләрен бүлеп бирү документларын рәсмиләштерү көн саен эш көннәрендә авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан түләүсез нигездә 08.00 сәгатътән 16.00 сәгатъкә кадәр гамәлгә ашырыла.

2.11. Үлгәннәрне (һәлак булганнарны) күмүгә заказларны юридик затлар, авыл жирлеге территориясендә ритуаль хезмәтләр күрсәтүче шәхси эшмәкәрләр кабул итә ала.

2.12. Мәрхүмне күмү өчен жир кишәрлеген турыдан-туры зиратта бирү күмү турында бирелгән белешмә нигезендә зиратны караучы тарафыннан түлөүсез нигездә башкарыла.

2.13. Каберләр арасындагы ераклык (бер күмү чикләрендә) озын һәм кыска яklar буенча 0,5 м дан да ким булмашка тиеш. Кабернең озынлыгы 2 м, киңлеге - 1 м, тирәнлеге - жир өстеннән кабер капкачына кадәр 1,5 м булырга тиеш. Үлгән балаларны күмгәндә кабер зурлыгы тиешенчә киметелергә мөмкин.

Күмү урыннарын периметр буйлап 0,5 м тәшкил итә.

2.14. Үлгәннәрне күмү өчен каберләр эзерләү (казу) зират каравылчысы контролендә һәм килештереп башкарыла.

2.15. Эшләүче зиратларда жирләү, гамәлдәге нумерация буенча эзерләнә торган каберләрнең квадрат схемасы нигезендә, эзлекле тәртиптә башкарыла.

2.16. Авыл жирлегенең муниципаль зиратларындагы зират чоры дәвамлылыгы алдагы күмү вакытыннан кимендә егерме ел вакытка билгеләнә.

2.17. Үлгәннәрне (һәлак булганнарны) туганнар каберенә күмү зиратның билгеләнгән чоры узгач һәм жирлек администрациясе биргән рөхсәт буенча, жирләү өчен җаваплы кешенең (кабер) язма гаризасы нигезендә түлөүсез рөхсәт ителә.

2.18. Һәлак булганнарны (үлгәннәрне) ирекле урында туганнар жирләгән жир кишәрлеген күмү жирлек администрациясенә бирелгән рөхсәт буенча күмү өчен җаваплы яисә күмүгә бирелгән жир кишәрлегендә булган кабер өчен җаваплы кешеләрнең язма гаризасы нигезендә түлөүсез гамәлгә ашырыла.

2.19. Үлгән (һәлак булган) кешеләрне тугандаш кабергә яисә туганлы жирләнгән жир кишәрлегенең буш урынында күмү, архив документлары булмаганда, жирлек администрациясе биргән рөхсәт буенча, якин туганының язма гаризасы (туганлык дәрәжәсе тиешле документлар белән расланырга тиеш) нигезендә һәм әлеге зиратта күмелүне раслый торган документларны күрсәткәндә түлөүсез гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта үлгәннәрне (һәлак булганнарны) кабергә яисә мәдәни мирас объекты булган жирләү жир кишәрлегенең ирекле урынында күмү рөхсәт ителми.

2.20. Жир кишәрлегендә туфраклы урнаны күмү, соңгы күмү вакытыннан соң узган срокка бәйсез рәвештә, күмү (кабер) өчен җаваплы кешенең язма гаризасы нигезендә жирлек администрациясе тарафыннан түлөүсез нигездә рөхсәт ителә.

2.21. Шәхес ачыкланмаган үлгән (һәлак булучыларны) күмү һәм ире, якин туганнары, башка туганнары яки үлгән кешенең законлы вәкиле булмаган үлгән (һәлак булучыларны) күмү Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында билгеләнгән тәртиптә, муниципаль зиратның махсус бүлеп бирелгән квадратларында, ялгыз күмү өчен жир кишәрлеге бүлеп бирелгән муниципаль заказны башкаручы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Үлгәннәрнең (һәлак булучыларның) һәм күмүдә файдаланылмаган (һәлак булучыларның) шәхесе билгеләнмәгәндә, кабер өстендәге тамга, персонал белешмәләр күрсәтелеп йә күмүләрне теркәү (исәпкә алу) китабы нигезендә теркәү номеры күрсәтелеп билгеләнә.

2.22. Муниципаль зиратларның мактаулы жирләүләре участкаларында үлгән (һәлак булган) кешеләрне күмү, авыл жирлеге алдындагы үлгән (һәлак булган) казанышларын һәм башка казанышларын исәпкә алып, гражданның яисә ижтимагый оешмаларның,

хезмэт коллективларының, учреждениеләрнең, предприятиеләрнең язма үтенечнамәсе нигезендә җирлек Советы карары буенча башкарыла.

Ир белән хатынны һәм якин туганнарны муниципаль зиратның мактаулы җирлөләре участкаларында күмү рәхсәт ителми.

2.23. Әгәр җирлөлүне озак вакыт дәвамында, җирлөүдән соң ким дигәндә унбиш ел дәвамында карау башкарылмаса, җирлөлүгә җирлөлүне тәртипкә китерү кирәклеген турында кисәтү-табличка куела, җирлөлү өчен җаваплы зат адресына язмача хәбәр җибәрелә һәм алдагы биш ел дәвамында ел саен җирлөлүне тикшерү актлары төзелә, алар катгый һисап документлары булып тора һәм авыл җирлегенә администрациясе архивында чикләнмәгән еллар саклана.

2.24. Җирлөлүне төзекләндерү эшләре башкарылмаган очракта, тиешле табличка-кисәтү куелган вакыттан алып биш ел дәвамында күмү өчен җаваплы кеше тарафыннан җирлөлү эше башкарылмаганда яисә җирлөлү турында белешмәләр булмаганда, җирлек башкарма комитеты комиссия төзи, ул күмүне карау һәм аны комиссия тикшерүе актлары нигезендә җирлөлүнең торышы турында, аны хужасыз дип тану максатыннан акт төзи. Комиссия составына җирлек Советы, башкарма комитеты вәкилләре һәм башка кызыксынган хезмәтләр кертелергә тиеш.

Җирлөлүләрдә хужасыз дип танылган үлгәннәрне (һәлак булганнарны) күмү гомуми нигезләрдә башкарыла.

2.25. Муниципаль зиратларда һәр күмү урыны N 3 нче кушымтасы нигезендә җирлөлү эшен оештыру тәртибенең формасы буенча теркәлү (исәпкә алу) китабында теркәлә.

Күрсәтелгән китапта теркәлү язмасында түбәндәге күрсәткечләр булырга тиеш: номеры номеры, номеры, фамилиясе, исеме һәм атасының исеме, аның туу һәм үлү датасы, күмү датасы, үлем турында таныклык бирү номеры һәм датасы, үлем турында таныклык биргән органның исеме, зиратның исеме, квадратның номеры, рәте һәм кабере, анда үлгәннең гәүдәсе (кабер белән урна), күмү өчен җаваплы затның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме, номеры өчен җаваплы булган затның йорт яки юридик адресы һәм аның телефоны, күмү өчен җаваплы затның имзасы (кабер) булачак.

2.26. Җирлөлүләргә теркәү (исәпкә алу) китабы катгый һисап документлары булып тора һәм җирлек администрациясе архивында сроксыз саклана.

Муниципаль зиратларда җирлөлүләргә теркәү (исәпкә алу) документларының архив фондын исәпкә алуны һәм аларның сакланышын тәмин итү, шулай ук архив фондын (күмүләргә теркәү (исәпкә алу) кенәгәләрен) үз вакытында тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә җирлекнең башкарма комитеты җитәкчесе җаваплы була.

2.27. Тарихи-мәдәни билгеләнештәге җирлөлүләрдә урнашкан ябык зиратларда үлгәннәрне (һәлак булучыларны) күмү тыела.

3. Туганлык җирлөлүләре

3.1. Туганлык җирлөлүләре - җәмәгать, дин зиратлары территориясендә бушлай бирелә торган җирлөлү урыннары, үлгән кешене күмү өчен шул ук урында ир яисә хатынның якин туганын күмүне гарантияләү өчен. Тугрылыклы күмү урыннары турыдан-туры үлгән кешене күмгәндә, ягъни җеназа эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәткә мөрәҗәгать иткән көнне, җирлөлү буенча хезмәтләр гарантияләнгән исемлек нигезендә

яисә жирләү өлкәсендә вәкаләтле органга, туганлык жирләү урынын биру турында гариза белән бирелә.

4. Дини зиратлар

4.1. Дини зиратлар бер диндәге үлгәннәрне жирләү өчен билгеләнгән. Дини зиратлар жирле үзидарә органнары карамагында булырга мөмкин.

4.2. Дини зиратларның эшчәнлек тәртибе, тиешле дини берләшмәләр белән килештереп, жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә. Авыл жирлекләре территорияләрендә дини зиратларның эшчәнлегә гражданныр тарафыннан мөстәкыйль рәвештә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Калдыклар (көл) эксгумациясен үткөрү тәртибе

5.1. Үлгән (һәлак булган) мәетләрне эксгумацияләү Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән таләпләр нигезендә башкарыла.

5.2. Аларны күчереп күмү максаты белән күмелгән мәетләрне эксгумацияләү күмү өчен җаваплы затның язма гаризасы нигезендә һәм, санитар нормалар һәм кагыйдәләр таләпләрен исәпкә алып, авыл жирлегә администрациясенәң уңай карары булганда, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә елның салкын вакытында (15 октябрьдән 15 мартка кадәр) һәм үлгән кешене күмгәннән соң бер елдан да иртәрәк булмаган вакытта рөхсәт ителә.

5.3. Күмү урыннарыннан үлгән (һәлак булган) урналарны башка урында күчереп күмү өчен башка урында юкка чыгару, күмү срогына бәйсез рәвештә, күмү өчен җаваплы затның язма гаризасы нигезендә авыл жирлегә администрациясе рөхсәте белән башкарыла.

5.4. Мәдәни мирас объектлары булып торучы мәетләрне яисә каберлекләрне (каберләрне) эксгумацияләү рөхсәт ителми.

5.5. Авыл жирлегеннән читкә үлгән (һәлак булган) гәүдәләрне (калдыкларны) тимер юл, авиация, автомобиль яисә башка төрле транспорт төрләренә күчерү, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләр нигезендә һәм кызыксынучы затлар акчалары исәбеннән гади (агач) яисә цинк табутларда күчереп утырту урынына һәм транспорт төренә бәйле рәвештә гамәлгә ашырыла.

6. Күмү урыннарын урнаштыруга, эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә, киңәйтүгә һәм күчерүгә таләпләр

6.1. Жирдә жирләү урыннарын урнаштыру, эксплуатацияләү, реконструкцияләү, киңәйтү һәм күчерү, жир, экология, су һәм урман законнарын, әйләнә-тирә мохитне саклау турында Россия Федерациясе законнарын, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итү өлкәсендә, Татарстан Республикасы законнарын исәпкә алып, шәһәр төзелеше документлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

6.2. Төзелә торган һәм шулай ук гамәлдә булган күмү урыннарын күчерү һәм киңәйтү турындагы карар Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

6.3. Ябык зиратларда жирләү, көл урналары күмелгән очраклардан тыш, тыела

7. Кабер өсте корылмаларын урнаштыру тәртибе

7.1. Жирлөү өчен бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә кабер өске корылмалар урнаштыру, куаклыктан тере яшел киртә (0,5 м дан югары булмаган) һәм әлеге Кагыйдәләр таләпләре нигезендә чәчәкләр утырту рөхсәт ителә.

7.2. Жирлек башкарма комитеты рөхсәте белән зиратта демонтаж, ремонт яки кабер өстендәге корылмаларны алыштыру белән бәйлә барлык эшләр башкарыла.

7.3. Кабул итү корылмасын урнаштыруга, демонтажга, ремонтлауга яисә алмаштыруга рөхсәт алу өчен мөрәжәгать итүче (күмү өчен җаваплы яисә аның язма йөкләмәсе буенча башка зат) жирлек башкарма комитеты җитәкчесе исеменә түбәндәге документларны тапшырып, язма гариза белән мөрәжәгать итә:

- күмү турында белешмәләр;
- кабер өсте корылмасын әзерләү (сатып алу) турында документлар.

7.4. Жирлөү участогының кабер өстендәге корылмаларны, коймаларны (тимер-бетон һәм гранит поребрикны яисә койманы) урнаштыру жир кишәрлеген күмү өчен жир кишәрлеге нормасы нигезендә башкарыла. Каберләр өстендәге корылмаларны урнаштыру эшләрен башкарганда жирлөү нормаларының үтәлешен тикшереп торуну авыл жирлегенең башкарма комитеты башкара.

7.5. Билгеләнә торган һәйкәлләр һәм корылмаларның чит илләрдән чыгучы яки алар өстендә эленеп торучы өлешләре булырга тиеш түгел. Билгеләнгән кабер ташларының биеклегә 2 метрдан артмаска тиеш.

7.6. Кабер корылмаларындагы язулар бу урында чыннан да үлгәннәр (һәлак булучылар) турындагы белешмәләргә туры килергә тиеш. Кабер корылмаларында язулар һәм аларны булачак күмүләргә әзерләү күздә тотыла.

7.7. Жирлөү тирәсендәге жир кишәрлегенең (тимер-бетон һәм гранит поребрика яки койма) киртәсе яки куаклыктан (чәчәкләр) исән койма периметры күмү өчен бирелгән жир кишәрлеге периметрыннан артмаска тиеш. Билгеләнгән киртәләр (коймалар) очланган чыбыклар (пик) булырга тиеш түгел. Билгеләнгән киртәләрнең биеклегә 0,5 метрдан артмаска тиеш.

7.8. Кабер өстендәге корылмаларны рөхсәтсез һәм жир кишәрлегеннән читтә урнаштыру рөхсәт ителми. Жир кишәрлегеннән читтә урнашкан кабер корылмалары күмү өчен җаваплы зат тарафыннан жирлөү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт язмача кисәткәннән соң егерме көн эчендә төшереп калдырылырга (демонтаж) тиеш.

7.9. Жир кишәрлекләреннән үз белдеге белән файдалануны күмү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләренең нормаларыннан артып киткән күләмдә файдаланган гражданныр, жирлек башкарма комитеты аларны язмача кисәткәннән соң егерме көн эчендә хокук бозуларны бетерергә тиеш.

7.10. Билгеләнгән кабер корылмалары аларны урнаштырган гражданнырның милке булып тора. Кабер өстендәге корылмаларны урнаштыру, сүтү, ремонтлау яки алмаштыру эшләрен башкарганнан соң, күмү өчен җаваплы зат, яки аның язма йөкләмәсе буенча башка зат каты көнкүреш калдыклары полигонына зират территориясеннән сүтелгән кабер өслекләре һәм башка төзелеш калдыкларын алып чыгарга тиеш. Сүтелгән корылмаларны, төзелеш һәм башка чүп-чарны чыгаруны, шулай ук тирә-юньне җыештыруны жирлекнең башкарма комитеты тикшереп тора.

7.11. Гражданныр мөрәжәгәте буенча кабер өстендәге корылмалар, стихияле бәла-казалар, янгын һәм хокукка каршы гамәлләр нәтижәсендә аларны югалткан яисә зыян

күргөн очракта, иминият оешмасы тарафыннан Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында билгеләнгән тәртиптә иминиятләштерелергә мөмкин.

7.12. Жирлекнең башкарма комитеты кабер өстендәге корылмалар өчен матди җаваплылык тотмый.

7.13. Кабер өстендәге корылмаларны урлауда, зарарлауда һәм җимерүдә гаепле затлар Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә җаваплылыкка тартыла.

7.14. Мәдәни мирас объектлары исемлегенә керүче күмүләрдә (каберләрдә) кабер корылмалары урнаштыру йә мәдәни мирас объектлары исемлегенә керә торган кабер өстендәге корылмаларны тулысынча яисә өлешчә алмаштыру мәдәни мирас объектларын саклау органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән рөхсәт нигезендә генә рөхсәт ителә.

8. Зиратларны карап торы

8.1. Авыл җирлегенең муниципаль зиратларын карап тоту җирлек башкарма комитетының бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

8.2. Жирлекнең башкарма комитеты түбәндәгеләрне тәэмин итәргә тиеш:

- җәйге һәм кышкы чорда юлларны, зиратларның җәяүлеләр юлларын механикалаштырып һәм кулдан җыештыру;
- зиратларга якин территорияләрне карап тоту һәм төзекләндерү эшләрен башкару;
- үләнне вакытында чаптыру, куакларны кисү һәм зиратларны гомуми файдалану территорияләреннән чүп-чар җыю;
- авария хәлендәге һәм коры агачларны кисү;
- зиратлар (биналар, корылмалар, зират коймалары, яңгыр канализациясе һ.б.) территорияләрендәге муниципаль мөлкәтне тоту һәм ремонтлау;
- чүп-чар җыю өчен контейнер майданчыкларын төзекләндерү;
- чүп-чарны үз вакытында җыю һәм чыгару;
- чүп җыю контейнерларын тоту һәм ремонтлау;
- мәдәни мирас объектлары булган күмүләрне (каберләрне) карап тоту;
- үләнне чабып алу һәм куакларны кисү эшләрен башкарганда туганнарсыз һәм танылмаган үлгән кешеләрне күмүне карап тоту, тәреләрдәге (табличкалар) язуларны яңарту;
- зират территориясен карап тоту өлешендә янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен һәм әлеге Кагыйдәләрен үтәү.

8.3. Муниципаль заказны башкаручы башкарган эшләр күләме муниципаль заказчы тарафыннан чираттагы финанс елына авыл җирлеге бюджетында каралган акчалар чикләрендә билгеләнә.

8.4. Мәдәни мирас объектлары булган муниципаль зиратларны, хәрби (тугандаш) күмүләрне (каберләрне) һәм күмүләрне (каберләрне) карап тоту эшләрен оештырган һәм башкарган өчен җаваплылык җирлекнең башкарма комитетына йөкләнә.

8.5. Жирләү территорияләрен, шулай ук жир кишәрлекләре нормалары чикләрендә җирләүгә якин территорияләрне (үләннәрне үз вакытында чаптыру, куакларны кисеп алу, агач порокларын алып ташлау, көнкүреш һәм үсемлек чүп-чарын махсус билгеләнгән урыннарга җыю, кабер өстендәге корылмаларны карап тоту һәм ремонтлау һ.б.) карап

тоту һәм ремонтлау өчен җаваплылык, күмү (каберләр) өчен җаваплы затларны алып баралар.

9. Зиратларга бару кагыйдәләре

9.1. Зират территориясендә килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

9.2. Зират территориясендә түбәндәгеләр тыела:

- этләрне йөртергә, йорт хайваннарын көтөргә, кош-корт тотарга;
- учак ягу, ком һәм балчык табу, дерн кисү, грунт казу, төзелеш һәм башка материаллар запасларын туплау;
- җирлек администрациясенә тиешле рөхсәтнән башка зиратларның гомуми кулланылыштагы территорияләрендә агач һәм куакларны кисүне башкарырга;
- зиратларны күмү территорияләрендә агачларны һәм куакларны язмача рөхсәтсез һәм зират каравылчысы катнашында кисүне башкарырга;
- яшел утыртмаларга зыян китерү, күмүләрдәгә чәчәкләрне йолкып алу;
- кабер өстендәгә корылмаларга, зиратларның мөлкәт объектларына зыян китерү;
- җирләү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәтнең тиешле язма рөхсәтнән башка кабер ташларга, демонтажларга һәм яңадан эшләргә;
- 0,5 метрдан артык биеклектәгә агачлар һәм куаклар утыртырга;
- 0,5 метрдан артык биеклектәгә күмүләрдә киртәләр билгеләргә;
- шушы максатларга туры килмәгән урыннарда чүп-чар ыргытырга, территорияне чүп-чардан арындырырга;
- чит мөлкәтне (җирләү йоласы предметларын, кабер өсләрендәгә корылмаларны, эскәмияләрне һәм башкаларны) үзләштерергә, аны күчерүне һәм башка үзидарәле гамәлләр башкарырга;
- тиешле рөхсәтсез кабер казу;
- чәчәкләр, җирләү кирәк-яраклары, җирләү йоласы әйберләре белән сәүдә итү;
- зират территориясенә жәмәгать тәртибен һәм чисталыгын боза торган башка гамәлләр башкарырга.

9.3. Әлеге Кагыйдәләр зиратка килүчеләр тарафыннан хокук бозылган очракта, алар Россия Федерациясенә гамәлдәгә законнарында билгеләнгән тәртиптә административ һәм башка җаваплылыкка тартылалар.

10. Зират территориясе буенча транспорт чаралары хәрәкәте кагыйдәләре

10.1. Зиратка якин территориядә транспорт чараларының вакытлыча парковкаларын йөрү схемасы һәм урыны җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан эшләнә һәм мәгълүмат стендында урнаштырыла.

10.2. Җирләү процессын барлыкка китерүче автокатафалк, шулай ук аны озатып йөрүче кайгы кортежы (йөк транспортынан тыш), җирлекнең башкарма комитеты биргән җирләү турында белешмә булган очракта, зират территориясенә бернинди каршылыксыз йөрү хокукына ия.

10.3. Территорияне җыештыру, чүп-чар һәм сыек калдыклар чыгару, су кертү, шулай ук кабер өстенә күмелгән корылмалар ташучы һәм елга комы, торф, гравий һәм грунт ташучы транспорт чаралары зираты территориясенә керү җирлекнең башкарма комитеты биргән пропуск (рөхсәт) булганда гамәлгә ашырыла.

10.4. Зират территориясе буйлап транспорт чаралары хәрәкәте транспорт чараларының хәрәкәт схемасы һәм вакытлыча парковкалар урыны чикләрендә 10 км/сәг тизлек белән башкарыла.

10.5. Зиратларда дини һәм башка бәйрәмнәр белән бәйле чаралар уздырғанда зират территориясенә чыгу тыела.

11. Әлеге кагыйдәләр һәм аларны бозган өчен җаваплылык

11.1. Әлеге Кагыйдәләрнең үтәлешен тикшереп торуну түбәндәгеләр гамәлгә ашыра:

1. Введенский Бистәсе авыл җирлегенең башкарма комитеты;

2. Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында каралган очрақларда башка органнар һәм оешмалар.

11.2. Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен, гаепле затлар Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә җаваплылыкка тартылырга мөмкин.

11.3. Административ җаваплылык чаралары салу гаепле затларны җибәрелгән хокук бозуларны бетерүдән һәм китерелгән зыянны каплаудан азат итми.